

Replik 2

Martin Kylhammar

Ingmar Lundkvist har alltså skrivit standardverket om Torsten Fogelqvist. Och dessutom blivit hans viktiga ombudsman, som kan gå i svaromål å den svarslöses vägnar. Så önskar jag det oftare vore, även om jag tror att Ingmar Lundkvist svar till dels skulle vara annorlunda om han var mer förtrogen med samhällsvetenskap, politisk och ekonomisk historia.

Just därför ville jag konkret och konstruktivt resonera om konsekvenserna av hans vetenskapliga val. Han är i första hand en "hermeneutiker", en forskare som vill förstå och inkännande tolka sitt objekt, ja, försvara. Själv menar jag det vara ännu mer produktivt att gå vidare till "den kritiska hermeneutiken". För mig innebär det att systematiskt ställa sig frågan om hur den biograferade hanterat det individuella handlings- och diskursutrymmet. En gräns har detta alltid, då allting inte är möjligt att säga och göra vid varje enskild tidpunkt. De journalister som i medierna gärna moraliserar över de dödas tankar och handlingar bortser för det mesta från detta fundamentala faktum. Man dömer utan att betänka att det idag existerande alternativet då inte fanns. Det är etiskt oförsvarligt och vetenskapligt improduktivt.

Men den kritiske hermeneutikern analyserar handlings- och diskursutrymmet begränsningar och hur det biograferade hanterade de då existerande möjligheterna. För forskaren innebär detta att ta ett steg tillbaka och också analysera den biograferade med kritisk distans. Det möjliggör för biografen att göra något jag själv finner synnerligen centralt – att värdera, vilket är något helt annat än att moralisera. Att värdera är att identifiera vilka alternativa tankar och handlingar som stod till buds i det dåtida diskursutrymmet och försöka förklara och diskutera varför den biograferade valde och valde bort det han gjorde av de existerande möjligheterna. Så blir, tror jag, biografen existentiellt nyttig. Den biografen har allmängiltig innebörd, pekar på den belägenhet vi alla delar, att vi lever i ett begränsat och skiftande diskurs- och handlingsutrymme och att vi inte kan veta vilka konsekvenser de val vi fattar har i framtiden.

Debate: Torsten Fogelqvist, *Dagens Nyheter* and the method of intellectual biography

The attraction of writing biography for me has always been that it so clearly demands analysis of the fields of action and discourse, the boundaries between these fields and their variation over time. There is, of course, always a limit to what may be said or done at any given moment. There are restrictive

factors of which the good biographer must always be aware, and which are, from the existentialist point of view, instructive not only for the biographer but hopefully for his readers as well: that is, how the subject has made use of his limited scope of action. Within that field of action and discourse the subject has wrestled with strong and persistent dilemmas that the biographer must possess the imagination and power of insight to distinguish among all other relevant and time-specific events. In this way, a biography deals with man's struggle with and against structures he does not fully control.

The amateur biographer's most common characteristic is that he writes his biography because he loves or dislikes his object. This means that he lacks ambitions of historical theory and believes that writing a biography is about handing out medals or red cards. The good biographer, on the other hand, I argue, looks at the subject as an empirical example that can be used to solve a problem or answer a question. The subject thus becomes a prism which reflects a more general historical dilemma. In a biography it is not the subject's, but the biographer's voice I primarily want to hear. This line of argument will not be developed further here, but may be studied further in my book *Den tidlöse modernisten* (in French, *Le moderniste atemporel*, Paris, 2008) where questions of this kind are discussed in theoretical and practical terms.

This article sheds light on the advantages of such a problem-oriented and interdisciplinary biography writing with the help of a concrete example – Ingmar Lundquist's fine dissertation *Kulturposten: Torsten Fogelqvist som DN-publicist och folkbildare* (Stockholm, 2005). [*The cultural dean: Torsten Fogelqvist as a publicist for the newspaper Dagens Nyheter and as a general educator.*]

Keywords: intellectual biography, methodology, interdisciplinary, swedish press history, history of ideas, Torsten Fogelqvist.